

AGRICULTURA ECOLOGICĂ ÎN CONTEXTUL SCHIMBĂRILOR DE MEDIU

Mioara BORZA¹

¹Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași

e-mail: mioara@uaic.ro

In Romania, the ecologic agriculture represents a new area of interest, dynamically and with perspective. This is one of principal segments of sustainable development process in the rural space.

The ecologic agriculture can conduce to: the increase of biologic diversity for the plants and the animals, breed the biologic activity of the soil, maintain the fertility of long-term soil, recycling of residuum from the agricultural production, obtain clean products, reduce the environmental pollution, the protection health, the creation of a friendly relations between the productive activities and the preservation of environment.

Through the present work we propose to identify the next elements: the advantages and the disadvantages to practicing the ecologic agriculture, the causes of the appearance and the conditions in which is manifest the environmental changes, the perspectives to practicing the ecologic agriculture in Romania from viewpoint of economic viability, social benefits and the environmental advantages.

Key words: agriculture, ecology, environment, sustainability

Schimbările climatice din perioada actuală sunt deja o realitate evidentă cu care se confruntă populația întregii lumi. Cercetătorii și specialiștii de profil, precum și entitățile preocupate din domenii conexe de interes caută soluții optime pentru a face față acestor schimbări, în sensul de a găsi soluții de adaptare la acestea, respectiv soluții de diminuare a efectelor nefavorabile produse. În acest context, se caută și explicații referitoare la cauzele care au determinat aceste schimbări climatice.

Agricultura este sectorul care „beneficiază” de efectele modificărilor de mediu și care, într-o anumită măsură, a contribuit la producerea lor. Astfel, modul de organizare și dirijare a unor procese agricole, exploatarea nerațională sau fără limite prestabilite a resurselor naturale, lipsa de coordonare logică a activităților pe care le implică dezvoltarea societății umane și a civilizației au condus, în timp, la degradarea puternică a mediului înconjurător. Aceasta se concretizează în fenomene cu efecte vizibile cum ar fi: scăderea fertilității solurilor, diminuarea rezistenței plantelor, animalelor și omului la boli și dăunători, poluarea apei și aerului cu substanțe nocive ce rezultă din derularea activităților industriale sau zootehnice, modificări climatice semnificative.

Agricultura chimizată care s-a practicat timp de 50-70 de ani și la care se propune să se renunțe în viitorul apropiat, a determinat, la nivel global, două

consecințe deosebit de grave asupra mediului: poluarea acestuia cu substanțe chimice și alterarea ciclurilor biogeochimice naturale.

În acest cadru, agricultura ecologică urmărește să înlăture toate neajunsurile și să nu provoace, în continuare, pagube mediului înconjurător. De asemenea, se urmărește ca tehnicile agricole să se aplice în strânsă interdependență cu factorii de mediu.

MATERIAL ȘI METODĂ

Agricultura ecologică este o alternativă ce poate să rezolve o serie de probleme ale lumii contemporane, la care agricultura chimizată, de tip intensiv, nu a reușit să găsească, deocamdată, soluții convenabile. Între aceste probleme se înscriu și cele referitoare la modificările climatice la care, deocamdată, este destul de greu să ne adaptăm.

Este recunoscut faptul că agricultura ecologică reprezintă un tip de agricultură modernă, în sensul că folosește cele mai noi descoperiri ale științei, rodul muncii și al cercetărilor din ultimii ani. În nici un caz, nu trebuie să privim sistemul agriculturii ecologice ca o revenire la modelul agricol rudimentar, tradițional sau empiric. Se consideră că punerea în practică, pe scară largă, a agriculturii ecologice, contribuie la protejarea mediului înconjurător, la asigurarea securității alimentare și la îmbunătățirea calității vieții.

Pentru a reuși conversia de la agricultura convențională la agricultura ecologică, în bune condiții și cu efecte pozitive, este necesar să se țină cont de faptul că agricultura ecologică se bazează pe o serie de principii specifice, cum ar fi [8]:

- producerea de alimente de înaltă calitate nutritivă;
- respectarea și protejarea ecosistemelor naturale și a diversității lor genetice;
- promovarea și diversificarea ciclurilor biologice în cadrul sistemelor agrare, respectând microorganismele, flora și fauna solului;
- menținerea și ameliorarea fertilității solului prin folosirea de îngrășăminte naturale (bălegar, îngrășăminte verzi și compost);
- utilizarea resurselor naturale și regenerabile regionale și menținerea diversității genetice a sistemelor agrare;
- asigurarea pentru animalele din crescătorii a condițiilor optime pentru ca acestea să își poată exterioriza comportamentul specific;
- luarea în considerare a impactului tehnicilor de cultură asupra mediului și asupra oamenilor.

Pentru producerea și procesarea alimentelor numite *ecologice*, ca parte componentă a practicării agriculturii ecologice, există unele principii de bază ale acestor activități, principii care se rezumă la [7]:

- producerea de alimente cu calitate nutritivă ridicată și în cantități suficiente;
- interacțiunea în mod constructiv cu ciclurile și sistemele naturale;
- încurajarea dezvoltării sistemelor de tip exploatare agricolă, implicând toate verigile din circuitul biologic: microorganisme, sol, floră și faună;
- menținerea și creșterea fertilității solului pe termen lung;
- promovarea sistemelor de exploatare rațională a resurselor de apă;
- asigurarea condițiilor de dezvoltare a animalelor, în conformitate cu prevederile legale ale producției ecologice;
- minimizarea tuturor formelor de poluare, rezultate din tehnologiile agricole;
- menținerea biodiversității sistemului agricol;

- obținerea de efecte pozitive pentru actorii implicați în producția ecologică, prin creșterea calității vieții, inclusiv prin asigurarea securității mediului.

Astfel, se remarcă faptul că agricultura ecologică are capacitatea de a valorifica la nivel superior o serie de metode care se foloseau empiric în agricultura tradițională sau care nici nu erau cunoscute cu câțiva ani în urmă.

Un aspect esențial pe care se pune accent în vederea aplicării în practică a sistemului agriculturii ecologice îl reprezintă fertilizarea solului, dat fiind că majoritatea problemelor care au determinat necesitatea conversiei la acest tip de agricultură sunt consecințe ale deteriorării solului și afectarea calității acestuia. Principalele tehnologii pe care se bazează practicarea agriculturii ecologice sunt:

- a. fertilizarea organică;
- b. fertilizarea minerală;
- c. asolamentul;
- d. tehnologii specifice producției zootehnice.

Cercetătorii și specialiștii din țara noastră sunt tot mai preocupați de stabilirea unei corelații optime între metodele și tehnicile de aplicare a agriculturii ecologice și rezultatele care se obțin, date fiind obiectivele urmărite de acest tip de agricultură, cu luarea în considerare a priorităților determinate de efectele produse de modificările climatice. Astfel, inundațiile fără precedent care alternează cu perioade secetoase produc efecte cu caracter negativ asupra întregului sector agricol. Din astfel de motive este necesară apelarea la măsuri specifice și găsirea de soluții imediate pentru stoparea producerii, în continuare, a unor astfel de efecte sau de adaptare necostisitoare la aceste schimbări.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În Europa, țările cu tradiții agricole recunoscute au fost promotoare în practicarea și dezvoltarea sistemelor agricole durabile, între care agricultura ecologică ocupă un loc principal. Franța, Italia, Spania, Germania, Olanda, Elveția și alte țări europene au adoptat acest sistem agricol, suprafețele care au fost convertite în agricultură ecologică ajungând la o medie de 15% din suprafețele agricole totale. În unele zone geografice care se pretează la practicarea acestui sistem de agricultură, suprafețele cultivate ecologic ajung și până la 50% din suprafața agricolă totală (de exemplu Sicilia și Sardinia). În prezent, agricultura ecologică din Europa cunoaște o evoluție anuală pozitivă de 25-30%, fiind considerată unul dintre cele mai dinamice domenii agricole. În aceste țări, suprafața aferentă agriculturii ecologice a crescut în intervalul 1985-2005 de la 120.000 ha. la 3.600.000 ha., iar cifra de afaceri aferentă comercializării produselor agricole ecologice a atins cote impresionante.

Odată cu evoluția sistemului de agricultură ecologică se remarcă și sporirea calității în practicarea acesteia, întrucât a fost depășit stadiul de „amatorism”, iar în prezent activitățile specifice agriculturii ecologice reprezintă o preocupare profesională cu delimitări concrete și reguli de conduită bine determinate.

CONCLUZII

Din punct de vedere al avantajelor aduse mediului înconjurător, agricultura ecologică poate determina beneficii semnificative în plan economic și social în

zonele rurale, dar și urbane. Dezvoltarea sectorului agricol, asigurată de realizarea unei agriculturi durabile, este susținută de ajutoare financiare sau alte măsuri stimulative care să favorizeze conversia către o agricultură ecologică și care să stimuleze dezvoltarea sectorului în ansamblu.

Agricultura ecologică trebuie privită ca parte integrantă a unui mod durabil de producție agricolă și, în același timp, ca o alternativă viabilă față de agricultura tradițională. Ceea ce deosebește agricultura ecologică de alte moduri de producție agricolă, este faptul că pune accent pe utilizarea resurselor neconvenționale și pe reciclare, restituind solului elementele nutritive obținute din deșeuri. Ea respectă sistemele naturale de autoreglare în lupta contra bolilor și dăunătorilor la plante, evită folosirea exagerată și necontrolată a pesticidelor, erbicidelor, îngrășămintelor sintetice, precum și folosirea hormonilor de creștere sau a antibioticelor. În locul acestora se utilizează tehnici ce favorizează crearea și menținerea unor ecosisteme durabile și care contribuie la reducerea poluării.

Dezvoltarea durabilă este conceptul propus pentru concilierea producției agroalimentare cu conservarea resurselor neregenerabile și cu protecția mediului ambiant, iar pentru a realiza acest deziderat, agricultorii trebuie să țină cont de efectele pe care le vor avea activitățile specifice agricole asupra mediului, respectiv impactul ambiental al sistemelor pe care ei le aplică. Din acest motiv, agricultorii, consumatorii, dar și politicienii au manifestat un interes deosebit pentru agricultura ecologică, ce se dovedește a fi o cale avantajoasă de reconciliere a omului cu natura.

BIBLIOGRAFIE

1. Bran, F., Ioan, I., Trică, C., 2004 – *Eco-economia ecosistemelor și biodiversitatea*, Editura ASE, București.
2. Fukuyama, F., 2004 – *Viitorul nostru postuman. Consecințele revoluției biotehnologice*, Editura Humanitas, București.
3. Matei, D., 2004 – *Cadrul legal al agriculturii ecologice*, Seria „Agricultura ecologică – pași spre viitor”, nr.3/2004, Editura Terra Nostra, Iași.
4. Mănescu, B., 1994 – *Strategia dezvoltării ecologice a agriculturii*, în Tribuna Economică nr.1-3.
5. Toncea, I., 2002 – *Ghid practic de agricultură ecologică*, Editura Academicpres, Cluj Napoca.
6. Zecca, F. (coord.), 1998 – *Aspetti tecnici, gestionali e amministrativi dell'agricoltura biologica*, Ed. Universita degli Studi di Perugia (Ce.S.A.R.).
7. *** Institutul de bioresurse alimentare. *Actualitate, perspective, certificarea conformității*. (<http://www.fermierul.ro/modules.php?name=News&file=print&sid=19>).
8. *** *Principiile agriculturii biologice* (<http://agribios.tripod.com/romana/index.html>).